

עין משפט
נר מצוה

מי שהיה פרק תשיעי פסחים

מסורת הש"ס

(6) יומא דף סה. תמורה דף כה. (ע"ש מד. מנחות פ.).
(3) תמורה דף טו. (סויות)
(4) (א) נחשבה שמשניות
למי יתכן לשלמים וימי
מדינת ועד דגס פוס'
מנחות ט: ד"ה חזקת
היניחא ויבא נמינו שלמים
וכן נחשבה פס: ד"ה חזק'
(ד) (לשיל' 15:).

רבינו חננאל

ואמרין כר' ארשיא דאמר
בתמורה פ"ד המפריש
שני חטאות לאחיות
ונתפטר באחת מהן שניה
רועה ואילו בפסח כי הוא
גונא קרב שלמים ודחין
שמואל כר' שמעון סבירא
ליה דאמר הא נמי כיון
שנתפטר העולים מזה,
דחין ר' שמעון אומר אף
שכפרו בעלי (וישעברו)
(וישעברו) שנתן יהוה מות,
ותנן נמי ר' שמעון אומר
הפסח חטאות מות. אי
הכי הא דתני שמואל
כל שבחטאת רועה בפסח
נמי רועה הא ר' שמעון
לית ליה רועה כלל. אלא
לעולם שמואל כר' סבירא
ליה ונאבדוין אמר, אבל
בדחיון לא אבר, ופסח
שאבר ונפצא קודם חצות
לאו אבוד הוא, כדברא
דאמר אבודא לילה לא
שפח אבודא אלא רועה
לרבי היכי משכחת לה.
ושניין אלא לשמואל לא
אמרין כל שבחטאת רועה
כפסח נמי רועה אלא חזא
קאמר כל שבחטאת מזה
כפסח קרב שלמים. ומאי
אתא לאשמעין לאפוקי
מדר' יוחנן דאמר אין
לך פסח שיקרב שלמים
אלא שנמצא אחר שחיטה,
אלמא שחיטה קבעה,
מכלל דשמואל סבר חצות
קבע, וזו דקדוקה של
שמונה וזו ענינה בולן
פשוטין.
בתנ' המפריש נקבה
לפסחו כר'.

לאחיות. שאם תאמר האחת יביא חכיתיה. והכא איכא לאקשוי הא
לא אבדה היא אלא דקא מוסיב ליה קושיא אחרימי: ה"ג וסא אלו
כפסח כי האי גוונא קרב שלמים. דהיינו מותר הפסח גמור שהרי
לך הופרש ואין כאן דחוי: אלא. לא תיבעי רועה בחטאת היכא
משכחת לה דשמואל כר"ש ס"ל דאמר
במסכת תמורה חמש חטאות ממות
המכרות למיתה ממות הן בכל ענינים
שאתה מואל וחסא' שמפרש בעליה מזה
בכל שהיא בין שנמצאת קודם כפרה בין
שנמצאת לאחר כפרה בין שהפרישה
לאחיות מזה הנותרת: וסא רועה לר'
שמעון ל"ס ל"ס. ומאי היא דקאמר שמואל
כל שנמצאת רועה: שמואל נמי חדא
קאמר כל שנמצאת פסח. דהיינו
כיפרו בעליה מ"מ כפסח קרב שלמים
ומו לא אחר מידי ועל כרחין כיון
דכל אבדוין כפסח קריבין שלמים
ושמואל חדא קאמר מוקמי' לה כר"ש
דאי כר' או כרבנן דלית ליה רועה
בחטאת מאי קימנא קא נקט שמואל
למיימר חדא כל שנמצאת מזה כפסח
קרב שלמים הלא אף הירועה בחטאת
קריבה שלמים כפסח אלא השתא
דס"ל כר"ש היו קימנן שלם דלון לך
אבוד בחטאת שאינו מת ואין לך
אבוד כפסח שאינו קרב: ומאי קא
משמע לך. שמואל כיון דכל אבדוין
בחטאת מתין ואתא שמואל למיימר כל
אבדוין כפסח קריבין שלמים ממתינן
היא הפסח שנמצא אחר שחיטה
ומתקנין לה לעיל אחר זמן שחיטה
יקרב אלמא קסבר האבוד בחצות
יקרב: לאפוקי מדרבי יוחנן. דפליג
עליה ואמר אין הפסח קרב שלמים
אלא שנמצא אחר שחיטה: אכל נמצא

קודם שחיטה. ואע"ג דאבוד היה בחצות רועה דשחיטה השניה
קבעה ליה לקמא בדחוי: קא משמע לך. שמואל דאמר כל שנמצאת
מזה וכו' שמעון דאמר אבדה בשעת הפרשה מזה ושמשעין שמואל
אבוד בשעת הפרשה ובחצות שהוא נקרא אבוד אפי' נמצא קודם
שחיטה קרב שלמים דחזות הוא דקבעיה בדחוי והשתא אע"ג
דאוקימנא לשמואל חדא קאמר ליה לאוקומא כל שנמצאת מזה אמתו
לה בעליה דהא כל ממו בעליה ממות ואילו פסח ממו בעליה אחר
חצות רועה וקבעיה חצות. וליכא למיימר דקביר' ליה שמואל חצות
לא קבעה דהא ר' יוחנן צר פלוגמיה הא סברא אית ליה הלכך על
דרחין באבדוין מוקימין ליה ועוד דר' יוחנן צר פלוגמיה לאבדוין
פליג דקאמר נמצא: הכי גרסינן לישנא אחרינא ואלו כפסח היכא
דאבד ונמצא אחר חצות קודם שחיטה קרב שלמים. ולעיל קא מיהדר
והרי אבדה בשעת הפרשה לרבנן וכו' ואלו כפסח האבוד בחצות
והפריש אחר תחתי ונמצא זה אחר חצות קרב שלמים כר' וירא
ואע"ג דאבוד היה בשעת הפרשה: ומשני בלישנא אחרינא קודם שחיטה
כרבה סבירא ליה. דאמרין קודם שחיטה שנייה שהנמצא קודם שחיטה
רועה כפסח כרבנן כחטאת: ופריקין וסא מדאמר ר' יוחנן עלה אין
הפסח קרב שלמים אלא שנמצא אחר שחיטה. מכלל דשמואל אחר
אפילו נמצא קודם שחיטה קרב שלמים דלאו שחיטה קבעה אלא חצות
קבעה וזה כיון דחצות אבוד היה קרב שלמים אלמא לשמואל אבוד
בשעת הפרשה אע"פ שהיה בשעת כפרה קרב שלמים: אלא
שמואל כר' סבירא ליה. דלעיל עד קא משמע לך חצות קבע:
בתנ' או זכר בן שתי שנים. דאיתו ראו לפסח: ירעה עד שיפסח
ויביא דמיו שלמים. דקבעיה הפרשה אע"פ שמעיקרו דחוי הוא
הרי הוא כקבוע שנמצא שאין הוא עצמו קרב שלמים אלא דמיו:

המפריש

כריש ולד חטאת (תמורה דף פא.) בתנ' באבדה בין כיפרו הבעלים ללא
המפריש נקבה אפסחו כר' ויביא ברביה שפטים. אומר ר"מ דהא דקתני ויביא
בדמיה פסח וכן מחלק דהריא בבביתא בתמורה באלו קדשים (דף יט:).

ויביא ברביה שפטים. אכל היא עצמה אינה קריבה שלמים דש דחוי בדמים כדאמר בגמרא שמחמלה לא הוקדשה ליקרב היא
עצמה וא"מ ימכרנה כמות שהיא בלא מוס כיון שמעול לא נתקדשה קדושת הגוף ואור"י דלא מיבעיא מקדיש נקבה לפסחו
דפסח קרב שלמים אחר הפסח והיא ראויה לשלמים אם תחלה הוקדשה לך אלא אפי' מקדיש נקבה לאשמו אחר באלו קדשים
(שם) תרעה עד שתתאבד ומימכר ויביא אשם ואפילו רבי שמעון דאמר המס תימכר שלא במוס מלי מודה הכא דפרישית:
שמע

כדרכי אושעיא דאמר הפריש שתי חטאות לאחיות כו'. מה
שפרש"י דהוה מלי לאקשוי והא לא אבדה הוא אלא
דאקש' קושיא אחרימי לא נהירא דלון זה סוגית הגמרא דלמאי
דפרין שמואל רועה באבדה היכי משכחת לה לא משני מידי במאי
דקאמר כדר' אושעיא ונראה לר"י
דכר' אושעיא דקאמר השניה תרעה
בכל ענין קאמר ואפי' אבדה אחר כך
דלא דמיא לשאר אבדוין דמתין לרבי
דשאר אבדוין תחלת הפרשתן להקריבה
וכשאלו נדחו מהקריבה ובדין הוא
שימומו אכל מפרש ב' חטאות
לאחיות דתחלת הפרשתן לדחוי כמו
שרועה בלא אבדה הכי נמי באבדה
אי נמי איכא למיימר דאפילו לא אבדה
חשיב כאבדה והואל וכשפרישה לא
חזיא להקריבה חשיב לה אבדה ולא
דמיא לאבדה לילה דהתם לא נדחת
בשעה הראוי' להקריבה והוי כאלו כל
שעה ראוי' להקריבה אכל הכא איכא
חדא דלא דלא קריבה:

הפריש שתי חטאות לאחיות.
קשה לרבי"א היכי דמי
אי דאמר הכי וזו חטאת וחזר ואמר
הכי וזו חטאת אין קדושה חל על
השניה דלון אדם מביא שתי חטאות
על חטא אחד ואי דאמר הכי אלו
בהמות חטאות האמר רבה דמי
שהולאיו (עירובין ד' ג.) כל שאינו מזה
אחר זה אפי' בנת אחת אינו ואפי' אחת
מהן לא קדשה וע"כ אית לן למיימר
בגון שאמר אחת מהן תהא חטאת
והאחרת לאחיות וקשה לן בשל
נאבדה החטאת אחת אחרי שני' תרע'
והא לא הוקדשה אלא לאחיות
החטאת דהיינו אם תאבד אכל אם
לא נאבדה לא נתקדשה ונראה לר"י

דרועה: אלא שמואל כר' שמעון סביר' ליה. פרש"י דאי כרבי
מאי קימנא דנקיט שמואל הלא אף הירועה בחטאת כפסח קריבה
שלמים ולא נהירא לר"י דמאי קאמר הא באבדה לא משכחת לרבי
דרועה דבהפריש שתי חטאות לאחיות פירש רש"י גופיה דלאו אבוד
הוא ומיהו לפירוש ר"י דפירש דר' אושעיא מיירי אפי' באבדה אחי
שפיר ונראה לר"י דכר' שמעון נמי לא מתקום אלא באבדוין דאם לא
כן מיקשי דנאבד קודם חצות ונמצא קודם חצות כפסח רועה ואבדות
לילה דלאו אבדה (היא) כפסח קודם חצות מזה לרבי שמעון ואע"ג
דלרבי שמעון אית ליה לקמן (ד' גה.) בעלי חיים אינן נדחין וסבירא
ליה כפסח דמתין אחר חצות קרב שלמים אע"פ שנדחה שמואל לא
קסבר לה בזה כר' שמעון ורש"ס מפרש דהא דשניין כי קאמר
שמואל באבדוין נדחיון לא אחר שנייה דחיקא הוא והשתא דמשני
סבר לה כרבי שמעון מתוך מילתיה דשמואל כמשמעות הראשון
דמיירי בין באבדוין בין בדחיון והשתא לא מלי שמואל סבר כרבי
דאם כן קושיא חטאת שעברה שנתה והפריש שתי חטאות לאחיות
דלרבי לאו למיתה אולי ובפסח קריבה שלמים הלכך מוקי לה כרבי
שמעון דאמר בכל חמש חטאות דלמיתה אולי בכל ענין ואילו כפסח
קריב שלמים ואע"ג דנאבד ונמצא קודם חצות כפסח רועה לשמואל
דהא קתני לה באבדה במתני' מיהו חד דאבד קרב שלמים בגון
נמצא אחר חצות וה"ק בכל ענין שנמצאת מזה איכא דאבד כפסח קרב
שלמים וקא משמע לן לאפוקי מדרבי יוחנן דבע"א לא הוה קמשמע לן
מידי דבענינים אחרים מיתנו או במשנה או בבביתא דקרב שלמים
ואין ר"י יודע מנא ליה לגמרא דלר' שמעון חמש חטאות ממות בכל
ענין ושי לדקדק מדקתני בפרק שני דתמורה (דף טו.) רבי שמעון אומר
חמש חטאות ממות ולד חטאת תמורת חטאת כר' ולא מפליג דמפליג

כריש ולד חטאת (תמורה דף פא.) בתנ' באבדה בין כיפרו הבעלים ללא
המפריש נקבה אפסחו כר' ויביא ברביה שפטים. אומר ר"מ דהא דקתני ויביא
בדמיה פסח וכן מחלק דהריא בבביתא בתמורה באלו קדשים (דף יט:).

ויביא ברביה שפטים. אכל היא עצמה אינה קריבה שלמים דש דחוי בדמים כדאמר בגמרא שמחמלה לא הוקדשה ליקרב היא
עצמה וא"מ ימכרנה כמות שהיא בלא מוס כיון שמעול לא נתקדשה קדושת הגוף ואור"י דלא מיבעיא מקדיש נקבה לפסחו
דפסח קרב שלמים אחר הפסח והיא ראויה לשלמים אם תחלה הוקדשה לך אלא אפי' מקדיש נקבה לאשמו אחר באלו קדשים
(שם) תרעה עד שתתאבד ומימכר ויביא אשם ואפילו רבי שמעון דאמר המס תימכר שלא במוס מלי מודה הכא דפרישית:
שמע

לב א מ"י פ"ד מהל'
פסולי המוקדשין
הלכה ה':
לב ב מ"י פ"ד מהל' ק"פ
הלכה ד':

מוסף רש"י

הפריש שתי חטאות
לאחיות. שאם תאמר
האחת יביא חכיתיה.
דקסר רבי מודה דתפטר
באחת מהם והשניה תרעה.
דלון חטאת שנתפטר
באחת מהם אלא כ"י
דחיי. באבדה ונדחת.
אכל כדנן דלא נדחו
מעולם לא. דהכי הו'
הלכה למשה מסיני. דכל
דן חטאות הממות הלכה
למשה מסיני במת' תמורה
(תמורה 9 בבת"י).

